

IV. A POLGÁRŐRSÉG JÖVŐKÉPE

1. Az objektív feltételek alakulása

A Polgárőrség eddigi sikereinek döntő, meghatározó tényezője az volt, hogy valós társadalmi és politikai igényt elégített ki, az elmúlt 3 évtized alatt rugalmasan alkalmazkodott azok változásához, meghatározó szereplője volt a közrend és közbiztonság megteremtésének.

Ez a követelmény változatlanul fennáll az elkövetkezendő években, egy középtávú, 5-10 éves időhorizonton feltétlenül.

A bűnözési statisztikák nemzetközileg is, de hazánkban az átlagot meghaladóan, csökkenést mutatnak, az állampolgárok vagyoni és személybiztonsága sokat javult. (A helyzet gyökeresen eltér a rendszerváltás első évtizedétől, a Polgárőrség megalakulásának időszakától.) A bűnözés valós helyzetét azonban nem lehet a felszíni adatok alapján megítélni, az adatok mögött bonyolultabb folyamatok játszódnak le, a bűnözésen belüli strukturális változásokat lehet megfigyelni. Ennek lényege, hogy a **bűnözők egyre inkább átlépnek a kibertérbe nemcsak az újszerű, informatikai háttérű, hanem a klasszikus bűncselekmények terén is. (Vagyon elleni bűncselekmények, erőszakos cselekmények stb.)**

ERRE A JELENSÉGRE A POLGÁRŐRSÉGNEK VÁLASZT KELL ADNI, A BŰNÜLDÖZÉS ÉS BŰNMEGELŐZÉS EZEN ÚJ TERÜLETÉN UGYANÚGY JELEN KELL LENNIE. LÁTHATÓVÁ KELL VÁLNI, MINT A KÖZTÉRI KÖZBIZTONSÁG TERÜLETÉN.

***A VALÓS TÉR MELLETT A KIBERTÉRBEN IS JELEN KELL LENNI!
AZ INFORMÁCIÓS SZTRÁDÁN UGYANOLYAN SEGÍTSÉGET VÁRNAK A
POLGÁRŐRÖKTŐL MINT A VALÓS SZTRÁDÁKON, UTAKON!***

***A MÁSIK LEHETSÉGES OPCIO AZ, HA ERRŐL LEMONDUNK ÉS
MARADUNK A KLASSZIKUS KÖZ(VALÓS) TÉRBEN JELEN LÉVŐ
POLGÁRŐRSÉGNÉL. EZ KÉTSÉGTELENÜL POZÍCIÓVESZTÉST JELENT.***

A bűnözés jövőbeli strukturális átalakulásának már ma is érzékelhető folyamata a **külföldi munkavállalók és a migráció** kapcsán merül fel, egyre több ukrán, szír, török, kínai stb. munkás dolgozik magyar munkahelyeken, hosszabb-rövidebb időt töltenek itt s ez a folyamat a következő években is folytatódik. **Idegen kultúrával, szokásokkal, életfelfogással rendelkező emberek számának növekedése egyre nagyobb problémát okoz majd a lakosság biztonságérzetében – a Polgárőrségnek erre fel kell készülnie.**

Ugyanilyen jellegű a migrációból adódó probléma, amely hosszabb távon kivédhetetlen, hiszen a megélhetési és klíma gondok okozta

népvándorlás egyre tömegesebbé válása a rend és közbiztonság szempontjából egyre aggasztóbb gondot jelent.

***A POLGÁRŐRSÉG TEVÉKENYSÉGE IRÁNTI OBJEKTÍV IGÉNY A KÜLFÖLDI ÁLLAMPOLGÁROK MAGYARORSZÁGI JELENLÉTÉBŐL KÖVETKEZŐEN A JÖVŐBEN IS EGYÉRTELMŰ TÁRSADALMI ÉS POLITIKAI ELVÁRÁS.
(A HATÁRVÉDELEMBEN MÁR MA IS JELEN VANNAK A POLGÁRŐRÖK.)***

A Polgárórség jövőjének kulcskérdése, hogy a már meglévő erősségei mellett legyen részese az új problémák megoldásának, rendelkezzen olyan erős szakmai reputációval, amely stabillá és megkerülhetlenné teszi a polgárőri tevékenységet. Olyan önálló erőt kell felmutatnia, amely biztóságot ad, nem személy és hatalomfüggő, amely már eleve kizárja egy esetleges konkurencia színrelépését. Ez azt jelenti, hogy egyedi, csak általa birtokolt tudás-és anyagi vagyonnal kell rendelkeznie. (felkészültség, képzettség, gyakorlati és tapasztalati tudás, személyes kapcsolatok, technikai eszközök stb.)

Tudatában kell lenni a Polgárórség vezetőinek, hogy a mai rendkívül változékony világban egy 5-10 éves időtávban olyan társadalmi, politikai, kormányzati és személyi változások történhetnek, melyek a jelenlegi kedvező, eredményes és hatékony kapcsolati tőkét is kedvezőtlenül befolyásolhatják.

A semlegesség, politika mentesség, a tényleges eredményekre épülő elismertség maradjon meg a Polgárórség legerősebb alapelveinek. A rend, a nyugalom, az emberek anyagi és életbiztonsága álljon kiemelten és deklaráltan a középpontban.

Ez a szemléletmód, ez a filozófia biztosíték lehet a polgárórség eddig kivívott helyének és tekintélyének megtartására, a mindenkori kormányok elismerésére és támogatására, az esetleges konkurencia visszatartására.

2. Humán feltételek, taglétszám

Általános követelményként fogalmazható meg, hogy olyan létszámú Polgárórség szükséges, amely kellően képzett és felkészült arra, hogy feladatait el tudja látni – regionálisan és az ország egészét tekintve.

Jelenlegi létszámunk 60 ezer fő körül van, az általános kép mögött azonban számos, a jövőbeli eredményeket veszélyeztető probléma található.

Gyakori jelenség, hogy a kimutatott létszámon belül jelentős „látens” tag található, az u.n. állományi és dolgozó létszám eltér egymástól. **A stratégiai elképzelések kialakításához egy tagrevízió feltétlenül szükséges lenne.** (Ez egyébként az erőforrások elosztása szempontjából a napi munkát is segítené)

Az elöregedés egyértelműen érzékelhető folyamat. A derékhatat – vezetőik és egyszerű polgárőrök vonatkozásában egyaránt – a hőskorban belépő tagok alkotják, akik akár 5-10 éven belül már biológiai okok miatt sem lehetnek polgárőrök.

HOL AZ UTÁNPÓTLÁS, HOL VANNAK A FIATALOK?

Már a jelenben is igaz, de a következő 5-10 évben még inkább valószínűsíthető, hogy a fiatalok nem jelenthetnek elégséges utánpótlást – ennek igen sok oka van. (Generációs problémák, társadalmi értékválság, szabad mozgás és munkavállalás a világban, a köz javára végzett önkéntes munka értékének teljes alábecsülése stb.)

A Polgárőrség jövőképeinek kialakításán munkálkodva azonban nem szabad teljes egészében lemondani a fiatalokról, törekedni kell bevonásukra, meg kell tudni őket szólítani, a polgárőri tevékenység új területein – pl. kiber bűnözés elleni harc – számítani kell rájuk, a tagozatok munkájában is vonzó lehet számukra több érdekes terület. Az Ifjú Polgárőrök program – minden nehézségei ellenére – a jövőben is folytatandó.)

Viszonylag új utánpótlási bázist jelenthetnek viszont a „fiatal” nyugdíjasok, különösen a rendészeti területről és különböző kvalifikált munkakörökből.

Az 50-60 év körüli emberek erejük teljében vannak, számukra egy új életcél jelenthet a polgárőri tevékenység.

AZ ELKÖVETKEZENDŐ IDŐSZAK FŐ FELADATÁT JELENTI A FENTIEKBEN EMLÍTETT CSOPORT TAGJAINAK TUDATOS MEGGYŐZÉSE, A POLGÁRŐRI TEVÉKENYSÉG IRÁNTI

ÉRDEKLŐDÉS FELKELTÉSE, EGY SPECIÁLIS TOBORZÁSI PROGRAM KIDOLGOZÁSA.

Amennyiben a jelenlegi folyamat folytatódik, azzal kell számolni, hogy 5-10 éves időtávban akár 20-25 ezer fővel is csökkenhet a taglétszám. A fenti programokkal ez a folyamat mérsékelhető. Szükséges azonban megjegyezni, hogy külön vizsgálat tárgya lehetne, mennyi lenne az optimális taglétszám. Erre a választ azért nehéz megadni, mert az elvégzendő feladatok mennyisége és minősége határozza meg a szükséges létszámot, magát a jelenséget azonban célszerű folyamatosan figyelemmel kísérni.

A Polgárórség iránti szimpátia és bizalom – ami napjainkban rendkívül magas – megtartása is fontos alapja az érdeklődésnek. Célszerű lenne átgondolni, hogy milyen formákban lehetne erősíteni a polgárőrök és állampolgárok kapcsolatát. **A POLGÁRŐR KLUBOK** létrehozása és működtetése mindenképpen egy kedvező lehetőségnek tűnik, még az a hozadéka is meglelné, hogy adott településeken közösség szervező erőt jelenthetne.

3. Informatikai fejlesztés

A stratégiai időhorizonton belül – sőt, annak első éveiben – elengedhetetlen követelmény egy egységes, integrált vezetői és gazdálkodási információs rendszer kiépítése.

Különösebb indoklást nem igényel a fenti követelmény. Már napjainkban is komoly problémák adódnak ennek hiányából, a különféle rész megoldások, a meglévő rendszerek toldozgatása-foltozgatása csak további zavarokat okoz és pénzkidobást jelent.

A Polgárórség az egész országot átfogó **tömegszervezet**, jelenleg kb. 60 ezer tagja van, pesszimista becslések szerint is 30-40 ezer fővel rendelkezik 5-10 év múlva is. **Több mint 2000 egyesület működik az OPSZ keretein belül, s mindez egy önkéntes, civil mozgalom keretében.**

A szervezeten belüli információáramlás jelenleg elégtelen szintű, nem elégíti ki sem a felső, sem az alulról jövő igényeket, nem tudja kezelni a belső és külső információk mozgását sem.

A gazdasági-pénzügyi információk terén a helyzet kimondottan veszélyes, hiszen itt a pénzgazdálkodást kell napra készen nyomon követni.

A civil jellegből következően nincs professzionista hivatali apparátus, az egyesületek és megyék szintjén nincsenek pénzügyi és számviteli képzettségű szakemberek, nem ismerik a kötelező elszámolások folyamatát és követelményeit. Gyakorlatilag az OPSZ központi irányítási apparátusa próbál valamilyen rendet teremteni – sokszor sikertelenül.

A szakmai problémáktól eltekintve, a Polgárőrség tekintélye, imidzse szempontjából is óriási károk keletkezhetnek az e területen meglévő problémák kapcsán – konkrét példákat is lehet találni ennek igazolására.

EGY PROFESSZIONÁLIS, A POLGÁRŐRSÉG TELJES SZERVEZETÉT ÁTFOGÓ VEZETÉSI ÉS GAZDÁLKODÁSI INFORMÁCIÓS RENDSZER LÉTREHOZÁSA AZ ELKÖVETKEZENDŐ ÉVEK LEGFONTOSABB STRATÉGIAI CÉLKITŰZÉSE.

Az anyagi feltételek megteremtése nem könnyű, realitásnak tekinthető ugyanakkor Európai Unió pályázati pénzek és állami támogatás megszerzése. **A jogosultság meggyőzően indokolható.**

4. Oktatás és képzés

Az elmúlt időszak kétségtelen eredményei ellenére a stratégia egyik kulcsfontosságú, lényegi változást igénylő területe.

Tartalmi és módszertani vonatkozásokban egyaránt megújulásra van szükség.

Az egységes oktatási rendszer kialakításának nehézségét a Polgárőrség magas és heterogén létszáma jelenti.

Alapképzettségtől a tudományos fokozatig minden képzettségi szint megtalálható, segédmunkástól a professzorig szinte minden beosztás és pozíció jelen van. Ez a heterogenitás igaz az életkorra is, 18-80 év közötti skálán mérhető polgárőreink életkora.

Az oktatás módszertani problémái tovább bonyolítják a hatékony polgárőr oktatási rendszer létrehozásának lehetőségét.

Jelenleg kizárólag a hagyományos u.n. tantermi forma létezik, ez igaz az alapképzésre ugyanúgy, mint a legmagasabb szintű Polgárőr Akadémiára.

Az infokommunikációs eszközök úgyszólván teljes mértékben hiányoznak. (A teljesség kedvéért meg kell jegyezni, hogy ez a hazai oktatás globális, általános problémája, a Polgárórség helyzete sok szempontból determinált az országos helyzet által.)

Két stratégiai jelentőségű kérdést kell megoldani.

Egyrészt ki kell dolgozni a különböző szinteknek megfelelő, a polgárőrök előképztségéhez igazodó többszintű oktatási anyagokat, az alap (belépő) szinttől a legmagasabb vezetőképzés szintjéig.

Másrészt meg kell teremteni a képzés korszerű infokommunikációs eszköztárát, amely teljes egészében és a kívánt hatékonysággal csak a komplex információs rendszer létrehozása után tud működni.

Az oktatási rendszernek folyamatosan működni kell, az adott kedvezőtlen feltételek között is biztosítani kell az újonnan belépők számára az alapismereteket, a különböző továbbképzési szinteket, a vezetőképzés különböző szintjeit. A stratégiai célhoz kapcsolódó cselekvési terv megvalósulásával együtt az oktatási módszereknek is korszerűsödni kell.

A megvalósítandó oktatási rendszerben az u-n- hibrid képzést kell középpontba állítani, amely az infokommunikációs megoldások (e learning, távoktatás stb.) mellett kiegészítésként megtartja a hagyományos formákat is, helyet kap a gyakorlati és szituációs képzés.

A jövőben várható kihívásokra, a polgárórség személyi összetételének várható változására tekintettel célszerű foglalkozni **a polgárőr elitképzéssel, amely a legérdeklődőbb, legfelkészültebb polgárőrök számára biztosítana továbbképzést, akár állami elismerésű oklevéllel.** (A NKE de más egyetemekkel is köthető megállapodás valamilyen felsőfokú képzési oklevél kiadására.)

5. Tagozatok

A tagozatok létrejötte válasz a gyakorlati kihívásokra, ugyanakkor új szint is jelent a polgárőr mozgalomban. Ezzel együtt **sajátos belső feszültséget is kialakított,** sokan úgy érzik, a tagozatok kerültek az érdeklődés homlokterébe, jelentős plusz anyagi forrásokhoz jutnak, népszerűek, a média foglalkozik velük – szemben a köztereken lévő bűnmegelőzési és

bűnüldözési munkát végző polgárőrökkel. A tagozatokat sokan kiváltságos elitnek tartják, amely mögött háttérbe szorul a klasszikus, hagyományos polgárőr tevékenység.

A meglévő feszültséget orvosolni kell, a valós helyzet feltárásával és értékelésével. A tagozatok – különösen a Lovas tagozat, ahol 1000 lovas polgárőr tevékenykedik, a Motoros tagozat, amely a járőrszolgálatban lát el igen fontos feladatot, a Vízi és Közlekedésbiztonsági tagozat, amelyek tevékenysége jellegükből következően az érdeklődés középpontjában áll. A Határvédelmi tagozat tevékenységéről is szinte napi rendszerességgel hallunk. Erre szükség van, minden bizonnyal további tagozatok alakulnak a jövőben, mint pl. a Kiber bűnözés elleni tagozat.

A Tagozatok sajátos vonz ereje abban áll, hogy a fiatalok számára is érdekes, magánemberként is vonzó feladatokat ad, büszkén lehet vállalni az adott tagozathoz való tartozást, baráti társaságban is tekintélyt ad. (lovasok, motorosok stb.)

A TAGOZATOK A POLGÁRŐRSÉG MODERNIZÁLÓDÁSÁNAK KONKRÉT TERMÉKEI, NAGY VONZERŐT KÉPVISELNEK, JELENTŐS ŪRT TÖLTENEK BE A BŰNMEGELŐZÉSI MUNKÁBAN. (A tanyavilágban, különösen téli időszakokban, a lovas polgárőrök jelentik az ott élő emberek biztonságát, tőlük kapnak mindennapi segítséget.)

A STRATÉGIAI CÉLOK KÖZÖTT KIEMELTEN FONTOS MEGTARTÁSUK, ÚJ TAGOZATOK LÉTREHOZÁSA.

SAJÁTOS SZEREPÜKBŐL KÖVETKEZŐEN ANYAGI TÁMOGATÁS SZERZŐ EREJŪA stratégiai K IS NAGY.

6. Közlekedés biztonság

A stratégiai célok között kiemelt szerepe van a polgárórség aktív részvételének a közlekedésbiztonság javításában. Ez az a terület, ahol folyamatos romlást tapasztalunk, egyre többen hálnak meg a közutakon, egyre több a gyorshajtás, az ittas és drogos állapotban bekövetkezett baleset okozás. A bűnügyi folyamatok javulásának trendje mellett a közlekedésbiztonság esetében negatív, romló tendenciát lehet prognosztizálni. Ez a tény arra hívja fel a Polgárórség figyelmét, hogy közlekedés biztonság és baleset megelőzés területén folytatni és erősíteni kell jelenlétünket, ki kell dolgozni az ezt biztosító cselekvési tervet.

7. Kettészakadt Polgárórség? (Nagyvárosi polgárőri jelenlét)

A talányos kérdés valós stratégiai szintű problémát jelez, olyan problémát, melyet az elkövetkezendő években – pro vagy kontra – meg kell válaszolni. A Polgárórség kiemelkedő sikereit és eredményeit elsősorban vidéken, a kis városokban és falvakban érte el, a vidék biztonsága egyértelműen a rendőrség és a polgárórség közös munkájának eredménye.

A nagyvárosi polgárórséggel azonban komoly gondok vannak, a vezetők küszködnek azzal, hogy megfelelő szintre emeljék.

A vidék Magyarország polgárórség nélkül elképzelhetetlen – sajnos, nem mondható el ugyanez a nagyvárosok Magyarországról.

A stratégiai célok között ezzel a kérdéssel érdemben kell foglalkozni, vizsgálni és elemezni azokat a tényezőket, amelyek előidéztek ezt a kettészakadt állapotot. Az objektív igény a civil bűnmegelőzés és rendfenntartás iránt elméletileg megvan, hiányzik viszont az a közösségi erő és kohézió, amely összehozza az emberek önkéntes csoportjait. A nagyvárosokban tapasztalható elidegenedés, rohanó életforma, a közösség és egyén különválása – és még sok olyan tényezőt kell elemezni, amelyek ismerete után döntést lehet hozni a nagyvárosi polgárórség problémáinak kezelése ügyében. (A nagyvárosi fények eltakarják azokat a elmaradott, gettósított területeket, ahol a biztonság nincs jelen, azokat a „belvárosi tanyákat”, ahol magukra maradt idős, egyedülálló, szegény emberek élnek teljes kiszolgáltatottságban. Nagyon hiányoznak a polgárőrök!)

8. Etikai problémák hatása a stratégiára

A Polgárórség jövőbeli eredményes és hatékony munkájának, az elmúlt 30 év alatt elért színvonal megtartásának és további erősítésének van egy nagyon lényeges **belső, az egységet és a polgárórség szellemiségét érintő etikai követelménye.**

Vannak aggasztó jelek, vannak a belső egységet és a polgárőr szellemiséget, bajtársiasságot megbontani akaró szándékok, melyek nyíltan is megjelennek, tudatosan bomlasztó tevékenységre utalnak.

Elvileg nem meglepő ez a jelenség, hiszen a hosszútávon egyre sikeresebb eredményeket elérő személyek vagy szervezetek szinte automatikusan kivívják egyes emberek vagy embercsoportok rosszindulatú támadásait.

Tudatosan rombolják az adott szervezet vagy mozgalom imázsát, ma divatos módon politikai burokból csomagolják egységbontó támadásaikat,

támadják a sikeres vezetőket, sokszor egyéni karrier által ösztönözve próbálják besározni a sikereket elért szervezetek vezetőit és testületeit.

Az infokommunikáció mai fejlettségi szintjén a vélemények széles körű elterjesztésének lehetőségei szinte korlátlanok, az internet révén emberek tömegeihez jutnak el szinte percek alatt. Az egyéni rosszindulatú egységbontó vélemények tömeges véleményként hathatnak ebben a környezetben, a bizalmatlanság mai légkörében nagyon nehéz az igazság, a tényleges helyzet elfogadtatása, a rosszindulatú támadások visszaverése.

Nehezíti a helyzetet, hogy sokszor nem nyíltan, az adott közösség előtt jelennek meg ezek a vélemények, hanem a „suttogó propaganda” szellemiségében pletykák, magánbeszélgetések formájában.

A STRATÉGIAI IDŐHORIZONTON BELÜLI TOVÁBBI SIKEREK ALAPVETŐ FELTÉTELE A POLGÁRŐRSÉG BELSŐ EGYSÉGÉNEK MEGTEREMTÉSE, AZ EGYSÉGBONTÓ ÉS IMÁZSCSÖKKENTŐ TÁMADÁSOK EGYÉRETELMŰ, NYÍLT VISSZAZVERÉSE, AZ ILYEN SZELLEMISSÉGET TERJESZTŐ SZEMÉLYEK ELTÁVOLÍTÁSA.

A felmerülő problémák megoldási színtere az adott polgárőr közösség.